

GIB-34/2011.
(GIB-73/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Gazdasági és informatikai bizottságának**
2011. október 24-én, hétfőn, 16 óra 42 perckor
az Országház főemelet 37-38. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A Magyarországon alkalmazott teljes hiteldíjmutatók (THM-ek) vizsgálata (Dr. Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszter felkérése alapján)</i>	5
<i>Nátrán Roland helyettes államtitkár (NGM) tájékoztatója</i>	6
<i>Dr. Kovács Levente főtitkár (Magyar Bankszövetség) tájékoztatója</i>	7
<i>Hozzászólások</i>	8
<i>Reflexiók</i>	11

Napirendi javaslat

1. A Magyarországon alkalmazott teljes hiteldíjmutatók (THM-ek) vizsgálata
(Dr. Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszter felkérése alapján)

Meghívott:

Magyar Bankszövetség

2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Rogán Antal** (Fidesz), a bizottság elnöke

Koszorús László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Józsa István (MSZP), a bizottság alelnöke
Volner János (Jobbik), a bizottság alelnöke
Herman István Ervin (Fidesz)
Dr. Kupcsok Lajos (Fidesz)
László Tamás (Fidesz)
Manninger Jenő (Fidesz)
Márton Attila (Fidesz)
Dr. Mengyi Roland (Fidesz)
Dr. Papcsák Ferenc (Fidesz)
Riz Gábor (Fidesz)
Riz Levente (Fidesz)
Román István (Fidesz)
Sági István (Fidesz)
Vantara Gyula (Fidesz)
Wintermantel Zsolt (Fidesz)
Dr. Aradszki András (KDNP)
Dr. Seszták Miklós (KDNP)
Hegedűs Tamás (Jobbik)
Schön Péter (Jobbik)
Dr. Lenhardt Balázs (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Dióssi Csaba (Fidesz) Koszorús Lászlónak (Fidesz)
László Tamás (Fidesz) megérkezéséig dr. Kupcsok Lajosnak (Fidesz)
Márton Attila (Fidesz) megérkezéséig Manninger Jenőnek (Fidesz)
Román István (Fidesz) megérkezéséig Riz Leventének (Fidesz)
Burány Sándor (MSZP) dr. Józsa Istvánnak (MSZP)
Dr. Lenhardt Balázs (Jobbik) megérkezéséig Volner Jánosnak (Jobbik)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Nátrán Roland helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Kovács Levente főtitkár (Magyar Bankszövetség)

(Az ülés kezdetének időpontja: 16 óra 42 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

ROGÁN ANTAL (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok, üdvözlöm a bizottság tagjait. A mai napirendre csak egyetlen témát javasoltam, ami nem is igényel konkrét döntést, ez – mondhatni – alapelvek összegezése és egy beszélgetés. Navracsics miniszter úrtól – ezt mindenki kézhez is kapta – külön kaptunk egy levelet, amely a THM-szabályozásra vonatkozó jelenlegi feltételek áttekintését foglalja magában. A miniszterelnök úrnak elhangzott egy javaslata, miszerint a teljes hiteldíjmutatóra vonatkozó irányelv egy 30 százalékos THM-szabályozás legyen. Ennek megfelelően ezt is tekintetném annak az alapnak, ami a kiindulópont, és szerintem majd erről kellene itt beszélgetnünk, hogy ezt egészen konkrétan egyes hiteltermékekre vonatkozóan hogyan kívánjuk szabályozni a jövőt illetően, ez nyilvánvalóan a jelenlegi gyakorlattól való jelentős eltérést kellene hogy magában foglaljon.

De mielőtt ebbe belevágnánk, hadd kérdezzem meg a tisztelt bizottság tagjait, hogy ezzel a napirenddel egyetértenek-e. Azt tisztelettel jelezném, hogy a következő bizottsági ülésre valószínűleg egy ennél szélesebb kört fogok már normaszöveg szintjén is elhozni a tisztelt bizottság elé, az egyik ezek közül erre vonatkozóan a teljes hiteldíjmutató tekintetében akkor már valamilyen előkészített normaszövegszerű szabályozás. A másik ugyancsak erre vonatkozóan egyébként egy normaszövegszerű szabályozás a referenciakamatra vonatkozóan. Azt gondolom, ez részben érintheti is a mai témánkat, hiszen akkor a jelzáloghitelekre itt is kitérünk, vagy majd csak annál térünk ki ebben a formában. A harmadik pedig, hogy a végtörlesztés tekintetében vannak olyan témakörök, amelyek – azt gondolom – megfontolandók a szabályozás tekintetében.

A bizottság ezeket meg tudja tárgyalni egy hét múlva, de nyilvánvalóan a parlament nem, hiszen a parlament most elfogadta a két hétre szóló napirendjét, viszont akkor elő tudjuk készíteni jogszabályszerűen azokat a szövegeket, amelyeket a november 7-ei parlamenti ülés viszont már érdemben tárgyalhat, és ha egyes témákban tudunk esetleg Házsabálytól való eltérésre lehetőséget kapni vagy teremteni, akkor akár még el is fogadhat ezen az ominózus ülésnapon. Ennyi felvezetéssel hoznám most akkor a THM-szabályozást az asztalra. *(Dr. Józsa István megérkezik.)* Tisztelettel üdvözlöm Józsa István alelnök urat, mert hirtelen megijedtem, hogy nincsenek jelen egyáltalán a baloldali frakciók a bizottság ülésén.

Kérdezem, hogy a napirenddel kapcsolatban van-e kérdés vagy észrevétel. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, kérdezem, ki támogatja, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* A bizottság egyhangúlag támogatta.

A Magyarországon alkalmazott teljes hiteldíjmutatók (THM-ek) vizsgálata (Dr. Navracsics Tibor közigazgatási és igazságügyi miniszter felkérése alapján)

Üdvözlöm Nátrán Roland helyettes államtitkár urat, és értelemszerűen a Bankszövetség főtitkárát, dr. Kovács Levente urat is, akit külön kértem, hogy ha lehet, akkor jöjjön el a mai bizottsági ülésre. Itt nyilvánvalóan alapelvekről beszélgetünk, és kérném majd helyettes államtitkár urat elsőként, hogy ha lehet, akkor néhány szót szóljon arról, hogy a jelenlegi szabályozási környezet e tekintetben hogyan néz ki, mert azt gondolom, hogy vannak itt ma is korlátok, bár lényegesen lazábbak annál a felvetésnél, ami akár a miniszterelnök úrtól elhangzott. Ha tud esetleg a nemzetközi kitekintésről is mondani néhány szót, annak is örülnénk.

Előrebocsátanám, hogy azt gondolom, természetesen ez alól a 30 százalékos általános szabály alól kell majd eltéréseket tenni bizonyos termékek esetében, de nem vagyok biztos benne, hogy ezt minden olyan terméknél tolerálni kellene, amit a jelenlegi szabályozási

gyakorlat egyébként tolerál, tehát akkor erre majd a saját hozzászólásom keretében is kitérnék. Értelemszerűen helyettes államtitkár urat követően, ha a Bankszövetségnek van ezzel kapcsolatban konkrét álláspontja, akkor nagyon örülnék neki, hogyha főtitkár úr kifejtene. Azt követően adnék teret a bizottságnak a véleményeknek, megpróbálnám a vitát összegezni, és amennyiben szükség van rá, valamiféle döntés-előkészítő döntést meghozatni a végén, hogy egy jogszabályszerű szöveg idekerüljön, már ha tudunk valamilyen közös nevezőre jutni. Ha nem, akkor nyilvánvalóan ez majd az egyes frakcióálláspontokban fog a bizottság előtt is tükröződni.

Akkor először helyettes államtitkár úr, parancsoljon!

Nátrán Roland helyettes államtitkár (NGM) tájékoztatója

NÁTRÁN ROLAND helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Megpróbálom nagyon röviden összefoglalni a jelenlegi szabályozást. Ahogy elnök úr említette, valóban szerepel korlát a jelenlegi szabályozásban is, és ahogy a gyakorlatból látjuk, ez a korlát a gyakorlatban egészen ritkán tud effektív lenni.

Az a korlát, ami a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvényben van, két szempontból állapít meg korlátot. Az egyik a hitelezés gyakorisága, a másik pedig a hitelnyújtást követő, illetve a hitelnyújtással kapcsolatos teljes hiteldíjmutató összege. Értelemszerűen ez a szabályozás csak azokra a pénzügyi szervezetekre, illetve pénzügyi vállalkozásokra terjed ki, amelyek a Hpt., a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény hatálya alá tartoznak. Tehát ennek a jogszabálynak a vonatkozó szabályozása azt mondja, hogy egy pénzügyi intézmény egy naptári évben ugyanannak az ügyfélnek csak egy alkalommal nyújthat olyan kölcsönt, aminek a THM-értéke meghaladja a 65 százalékot, és összege nem haladhatja meg a 250 ezer forintot. Ebből következően tehát a jelenlegi szabályozás alapján lehetséges évente egyetlen alkalommal 65 százaléknál is magasabb THM-es kölcsönt nyújtani, ami értelemszerűen kétségeket vet fel. E szabályozás alapján egyébként értelemszerűen egy pénzügyi évben több kölcsön csak ennél kisebb teljes hiteldíjmutatóval nyújtható.

A vonatkozó szabályozás egyébként meghatározza, hogy milyen futamideje lehet az ilyen jellegű kölcsönnek, meghatározza, hogy az a futamidő mennyivel és milyen feltételekkel hosszabbítható meg. Ennek a rendelkezésnek értelemszerűen az a célja, hogy meghatározza az alacsony összegű, de magas THM-mel nyújtott kölcsönök elterjedését, illetve annak a többször történő igénybevételét, ha úgy tetszik, megakadályozza a korábbi kölcsönöknek az ilyen jellegű kölcsönökkel történő visszafizetését. Értelemszerűen nem terjed ki ez a szabályozás a nem pénzügyi intézmények által nyújtott kölcsönökre. Az ilyen típusú termékekre – ezek nem is termékek a gyakorlatban, tehát az ilyen típusú ügyletekre – a Ptk. szabályozása terjed ki, tehát a polgári törvénykönyv vonatkozó szabályai meghatározzák, hogy milyen jellegű kölcsön nyújtható. Egyébként a büntető törvénykönyv vonatkozó szabályozása az uzsorajellegű kamatozást tilalmazza, és a Ptk. alapján az ilyen szerződési kitétel semmis. Itt a gyakorlati végrehajtási problémák lehetnek effektívek, hogy ilyen, bírói úton igénybe vehető jogi védelemmel tudnak-e élni ezek a károsultak vagy ezek az ügyfelek, akik ilyen uzsorajellegű kölcsönrel szembesülnek.

A nemzetközi kitekintéssel kapcsolatban: több európai uniós tagállamban létezik, ha úgy tetszik, THM-plafon. A tagállamok egy részében egészen egyszerű, hüvelykujjszerű szabályozás van, amely egyetlen értéket szabályoz meg mint felső értéket. Ilyen szabályozás van például Lengyelországban, ahol a vonatkozó szabály azt mondja, hogy a maximális hitelkamat megegyezik a jegybank lombardkamatának a négyszeresével. Ez egy egyszerű, hüvelykujjszerű szabály, ezzel szemben vannak egészen szofisztikált szabályok, itt hadd említsem példaként Szlovákiát, ahol a THM-plafon 11,52 százalék és 79,8 százalék között

szóródik. Itt a szlovák szabályozás harmincféle kategóriát különböztet meg a hiteltermékek tekintetében, és ebben a harmincféle kategóriában eltérő THM-plafont határoz meg. Azt gondolom – ez a szakértői véleményem természetesen –, hogy a helyes szabályozás valahol a kettő között félúton van, tehát érdemes valamilyen módon differenciálni az egyes hiteltermékek között, de a túlzott részletezettségű szabályozás rontja az érthetőséget és a végrehajthatóságot.

Érdemes még megemlíteni egyébként Belgium, Franciaország, Németország esetét, ahol azt látjuk, hogy a fejlett pénzügyi kultúrájú, nyugat-európai, régi EU-s tagállamokban szintén létezik THM-plafonra vonatkozó szabályozás. Ezekben az országokban körülbelül 20 százalékos környékén van a THM-maximum, ami nyilvánvalóan az ottani alacsonyabb kamatkörnyezet és a sokkal alacsonyabb kockázati feláraknak köszönhetően alakul így. A jelenlegi magyar viszonyokban körülbelül ez a 30 százalékos szint az, ami ennek a nyugat-európai, például belga 20 százalékos megfeleltethető, figyelembe véve a kockázati felárakat, figyelembe véve a kamatkörnyezetet.

Ez tehát a rövid nemzetközi kitekintés, és nem tettem említést – pedig tehettem volna – Portugáliáról vagy Szlovéniáról, ahol szintén alkalmaz az ottani hitelintézeti, illetve polgári jogi szabályozás THM-plafonokat.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Főtitkár úr!

Dr. Kovács Levente főtitkár (Magyar Bankszövetség) tájékoztatója

DR. KOVÁCS LEVENTE főtitkár (Magyar Bankszövetség): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Engedjék meg, hogy először történelmi kitekintést tegyek. Ha valaki az elmúlt évezredekre figyel, akkor azt tapasztalja, hogy korábban minden társadalomban – egészen a protestáns középkori társadalmakig – szabályozták az uzsorás kamatokat. Ez a szabályozás egységesen a 30 százalékosra említtette. Ez a 30 százalékos eltért a mai gyakorlattól, hiszen ez arról szólt, hogy amikor valakinek a jövedelme beérkezett, akkor 30 százalékkal kellett többet visszafizetnie. Tehát, ha mondjuk valaki – gondoljunk a fáraó és József esetére – búzát kért kölcsön, annak aratás után kellett visszaadnia 30 százalékkal többet, ez akkor is 30 százalékos volt, hogyha egy hónappal az aratás előtt kérte a búzát, és akkor is, hogyha 10 hónappal hamarabb, tehát ez az időfaktor alapvetően eltért.

A mai esetben azt tapasztaljuk, hogy a lakosságnál és a cégeknél is a jövedelem inkább havi szinten keletkezik, és ezért a havi szintből lehetne jobban kiindulni, hiszen mindenki havonta tud a felvállalt kötelezettségéért helytállni. Amikor a THM-mutatót nézzük, akkor – mint volt matematikus is – azt látom, hogy a THM-mutató inkább az éven túli, hosszú futamidejű hitelek esetében ad hiteles tájékoztatást és képet a piaci versenyhelyzetről.

Az alkalmazás szempontjából szeretnék kiemelni három terméket, amely három termékénél nagyon nehéznek látjuk az alkalmazhatóságot. Egyik a hitelkártyák esete. Hitelkártyákat tipikusan a módosabb rétegek kérnek, azért, hogy ezzel a nagyon rugalmas fizetési eszközzel kényelmesen tudják a költségeiket menedzselni. Tehát az ő esetükben a kényelemnek és a hozzáadott szolgáltatásoknak megvan a maga ára, ami ma a gyakorlatban 30 százaléknál némileg magasabb, 45-50 százalékos THM-ekben kerül a piac által elismerésre.

A másik kategória az áruvásárlási hitelek köre, ahol a THM általában jelentősen meghaladja a 30 százalékosra. Ennek az az érdekessége, hogy a fogyasztói társadalomnak nagyon széles tömegei nem takarékoskodnak, hanem inkább gyorsabban szeretnék fogyasztani, mint ahogyan a jövedelmük keletkezik. Tehát náluk a különleges, gyors hitelügyintézésnek van némi felárhatása, ami szintén olyan 40-45 százalékos THM-ekben nyilvánul meg a piacon.

A legutolsó a személyi kölcsön kategóriája, amibe általában a nagyon alacsony jövedelműek és általában a nagyon fiatalok esnek bele. Ennél azt látjuk, hogy ebben az ügyfélkörben bármilyen rossz szabályozás is sokkal jobb, mint a szabályozatlanság. Tehát az a véleményünk, hogy ebben az esetben is nagyon szigorú szabályokat kell alkalmazni azért, hogy alapvetően ne engedjünk teret a szabályozatlanságnak. Ugyanakkor ebben az ügyfélkörben, mivel fedezetlen és nagyon nagy százalékban meg nem térülő hitelekéről van szó, ezért a 30 százalékos plafon azt jelenti, hogy ez az ügyfélkör kiszorul a hitelekből. Ugye itt miről van szó? Én is az Ormánságban nőttem fel, ha valakinek 25-én elfogy a pénze, annak, ha 3-án jön meg a munkanélküli segélye, addig ennie kell, tehát alapvetően ilyen rövid időre szóló, kisösszegű hitelekéről van szó, aminél – mondom – bármilyen szabályozás is jobb, mint a szabályozatlanság. A 30 százalék mellett nyilván az ilyen személyi kölcsönök piaca teljes mértékben meg fog szűnni.

Úgyhogy a THM-ek kapcsán azt gondoljuk, hogy minden esetben, ahol hosszú futamidejű, fedezett, nagyobb összegű hitelekre van szükség, a 30 százalék teljesen jó, és a banki szektornak ez alapvetően nem okoz gondot, az összes esetben, ahol nagyon rövid futamidejű, és személyi kölcsön jellegű, fedezetlen hitelekéről van szó, ott a 30 százaléknak az a következménye, hogy ezen termékeket a bankok kivezetik a piacról. Megjegyzem, ez a bankoknak nem okoz extra nagy veszteséget, hiszen a portfólióknak csak nagyon kicsi százaléka van ezekben az eszközökben kihelyezve, tehát extra gondot nem fog jelenteni. Ugyanakkor a kivezetési veszély azt jelenti, hogy a fogyasztásra is van egyfajta negatív hatása, illetve a szegényebb sorsúaknak a hó végi ügyek intézésében extra nehézséget fog jelenteni, amíg át nem állnak arra a normára, hogy az utolsó napokat nem kisösszegű személyi kölcsönből kell biztosítaniuk.

Köszönöm.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen. Rögtön át fogom adni a bizottsági tagoknak a szót, én általában a vita végén szoktam szólni, de most rendhagyó módon előtte fogom megtenni. Főleg azért, mert azt gondolom, nekünk a végén kell egy szabályozási javaslatot megfogalmazni.

Abból indulnék ki mindenképpen, hogy a jelenlegi szabályozás – ahogy ezt helyettes államtitkár úr is említette – arról szól, hogy jelenleg a pénzügyintézet egy alkalommal nyújthat egy ügyfélnek olyan kölcsönt, amelynél a THM értéke meghaladja a 65 százalékot, és az összege pedig nem haladja meg a 250 ezer forintot, és az ilyen feltételekkel nyújtott kölcsön lejáratát egy alkalommal legfeljebb 6 hónappal hosszabbítható meg. Én is azt látom, és részben egyetértek azzal, amit főtitkár úr mondott, hogy alapvetően a hosszú lejáratú hitelek piacán ez a 30 százalék körüli THM-szabályozás elfogadható, sőt megjegyzem, vannak olyan európai országok, ahol a jelzáloghitelre vonatkozó THM-eket még külön szabályozzák egyébként, ennél értelemszerűen lényegesen szigorúbban. Azt gondolom, erre van módunk a referenciakamatra vonatkozó szabályozás kialakításánál, de legfeljebb, ha a kettőt együtt látjuk, akkor a jövő héten még mindig visszatérhetünk rá. Ami viszont az éven belüli lejáratú konstrukciókat illeti, az a véleményem, hogy itt azért számtalan visszaélésre nyújtott lehetőséget ez a mostani szabályozás, igencsak sokra, és azt gondolom, hogy ráadásul nem kis mértékben indukált kedvezőtlen társadalmi jelenségeket is.

Itt hadd térjek ki arra, hogy mi most persze alapvetően a pénzügyintézetekről beszélünk, a nem pénzügyintézetek, tehát a magánszemélyek között lebonyolított kölcsönök esetében egy másik szabályozási forma – vagy inkább azt mondanám, másik jogi forma – az, ami irányadó, ez a polgári törvénykönyv. Én a polgári törvénykönyv esetében feketén-fehéren leírnám azt, hogy márpedig magánszemélyek, magánszemély és magánszemély között ezt a 30 százalékot meghaladó THM feltételein túlmutató hitelszerződés nem köthető, és amennyiben ilyen

kötetik, az onnantól kezdve már uzsorának minősül, és arra pedig az összes többi jogszabály szerint kell eljárni. Szerintem erre vonatkozóan, a magánszemélyek között megkötött szerződésekre vonatkozóan szigorúan kell eljárni. A cégek esetében ilyesmit – mármint hogy cég felvehet-e ettől eltérően – nem csinálnék a THM-szabályozásban, mert azt gondolom, hogy egy cég a saját érdekeit mérje már fel. Azt persze el lehet dönteni, hogy egyes cégtípusoknál akarunk-e ilyet beletenni, mert nyilvánvaló, hogy esetleg az egyéni vállalkozó vagy mondjuk a kis bt. más kategóriába tartozik ebből a szempontból, de általában itt a cégeknél a nagyobb szerződésszabadság híve vagyok ebből a szempontból, különösen, ha azok már olyan cégjogi formák, amelyek jellemzően szélesebb működést tesznek lehetővé.

De visszatérve a pénzügyi szabályozásra, nekem az a meggyőződésem, hogy itt az a három termék, amit a főtitkár úr is említett, bizonyos értelemben külön megítélés alá esnek. Indokoltnak tartom az eltérést, az áruhiteleknél és a hitelkártyatermékekénél mindenképpen. A hitelkártyatermékekénél megjegyezném, hogy kértem a PSZÁF-tól adatokat kétféle értelemben is, és abból az derült ki számomra, hogy míg a hitelkártyák kereskedelmi kommunikációjában szereplő THM jellemzően a körül az érték körül szóródik, amit a főtitkár úr említett, alapvetően a kommunikációban 30-47 százalék körül szóródó THM-ek vannak föltüntetve, aközben a PSZÁF hitelkiválasztó programja szerint a valós THM nem egy esetben a 70 százalékot is elérheti vagy meghaladhatja. Itt tehát már eleve az is egy probléma, hogy amit felmutatnak, az valójában micsoda, és ahhoz képest mi a valós THM. Itt egy szigorúbb szabályt rögzítenék. Azt gondolom, hogy itt érdemes a 45 százalék körüli THM-ben gondolkodni, ha már egyszer ezt hirdetik a kommunikációban, akkor kérjük számon a valóságban is, és ebből a szempontból rögzítsük le oda a felső határát a ma működő THM-szabályoknak a hitelkártyatermékekénél.

Ezt gondolom egyébként az áruhiteleknél is, ott jellemzően sok helyen ezt meghaladja. Az áruhitelek piacát egyébként elfogadható piacnak tartom, tehát hogyha valaki három hónapra akar megvásárolni egy tartós fogyasztási cikket, legyen az egy mosógép vagy egy televízió vagy bármi egyéb, miért akadályozzuk meg ebben, de természetesen kiszámítható feltételek között. Mivel léteznek ezen a piacon ilyen THM-értékek, ezért azt gondolom, ebből az következik, hogy akár be is lehet szabályozni, mert elérhető és megteremthető ez a piac ezen THM-értékekkel is.

Ahol erős kétségeim vannak, azok az éven belüli személyi hitelek, ahol az eltérés esetében a magam részéről azt gondolom, hogy vagy a jelenleginél lényegesen szigorúbb feltételekkel kell eljárni – gondolok itt a 45 százalék körüli THM-re, amely a jelenlegihez képest lényegesen szigorúbb –, vagy pedig egyáltalán nem kell kivételt engedni a 30 százalékos szabály alól. Egész egyszerűen azért, mert véleményem szerint az, amit megemlített főtitkár úr, bizonyos értelemben egy rossz gyakorlat, amire pénzügyi vagy pénzügyi vállalkozások – inkább így fogalmaznék, mert szerintem kevésbé pénzügyi – piacot is tudnak építeni, de ez egy rossz társadalmi gyakorlat, aminek a vége mindenképpen az, hogy az illető, aki ezzel rendszeresen él, egyre rosszabb helyzetbe kerül. Egyre rosszabb helyzetbe, mert értelemszerűen a második, harmadik, negyedik hitel végén még kevesebb pénze marad, mint ami az első végén megvolt, és ebből egyértelműen hitelcsapda alakul ki.

Ennek az ösztönzése – azt gondolom – nem áll érdekében az országnak, és ezért szerintem e téren szigorú szabályozást kell alkalmazni. Ennek két variánsát látom elképzelhetőnek: vagy, ha egyáltalán megengedjük az eltérést, akkor szigorúan szabályozva térjünk el az áruhitelek, illetve a hitelkártyatermékekhez hasonló szabályozás esetén, vagy pedig egyáltalán ne térjünk el a magánszemélyek között is megköthető szerződéstípustól, a 30 százalékos THM-től. Látunk ilyen hirdetéseket az országhatárokon kívül egyébként, és nem az országtól nyugatra, hanem keletre, ráadásul olyan pénzügyi intézetek részéről, amelyek Magyarországon is üzik ezt a gyakorlatot. Nem tudom, hogy persze ott az a THM mennyire valós, és mennyiben egy olyan THM, amit hirdetnek a plakáton, de azt gondolom, érdemes

végiggondolni, hogy létezik-e ez a piac egy lényegesen szigorúbb szabályozás mellett. Azt hiszem, mindannyian egyet tudunk érteni abban, hogy ennek a széles körű elterjedése Magyarországon nem szerencsés a jelenlegi jövedelmi és hitelviszonyok mellett. Éppen ezért e téren szigorúságot javasolnék a tisztelt bizottságnak.

Végül még egy valami, hogy mennyire kőbe vésettek ezek a számok, tehát mennyire 30, 45 vagy még nem tudom, micsoda. Nyilvánvaló, hogy ezeket, mivel alapvetően forintalapú termékekről van szó – ma már nem is nagyon lehet a jelenlegi szabályozás szerint másról szó –, ezt valahol a jegybanki alapkamat mértékéhez rögzíteném, ami azt jelenti, hogy a jelenlegi jegybanki alapkamat alapján kellene egy olyan szabályt megállapítani, hogy mondjuk a 30 százalékos THM akkor értelemszerűen a jegybanki alapkamat plusz 24, a 45 százalékos akkor a jegybanki alapkamat plusz 39. Nyilvánvaló, hogy ha a jegybanki alapkamat lefelé mozog, akkor ezeket a THM-értékeket is viszi automatikusan lefelé, tehát ebből a szempontból kényszeríti a piacot a valós alkalmazkodáshoz. Másik oldalról pedig, ha fölfelé mozog, akkor enged némi mozgásteret e téren, bízunk benne, hogy ilyen nem nagyon lesz a következő időszakban, bár ezt nem tudhatjuk, mert ezt a döntést nyilvánvalóan a monetáris hatóság önállóan és abszolút függetlenül hozza meg. De ahogy megnéztem, a legtöbb gyakorlatban végül is az alapkamat mértékéhez kötik valamilyen formában ezt az európai gyakorlatban, akkor érdemes ezt a magyar gyakorlatba is – ha már szabályozást készítünk – átültetni.

Ezeket javasolnám a bizottságnak mint szabályozási alapelveket esetleg megvitatásra, és amennyiben ezek körül bármiféle egyetértést ki tudunk alakítani, akkor értelemszerűen egy ennek megfelelő, most már normaszövegszerű verziót készítenék elő egy hét múlva a tisztelt bizottság ülése elé.

Ennyit akartam mondani, és nyilvánvalóan meg fogom adni még egyszer főtitkár úrnak és helyettes államtitkár úrnak is a szót, de ha megengedik, akkor előbb inkább kérnék néhány képviselői véleményt, kivéve, ha a képviselők ezt fordítva gondolják. *(Jelzésre.)* Volner János alelnök úr, parancsoljon!

VOLNER JÁNOS (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Először azzal kezdem, ami kevésbé a Bankszövetségre tartozó kérdés, ezzel a bizonyos magánszemélyek közti kérdéssel. Ezzel kapcsolatban Sneider Tamás, a Jobbik képviselője, a szociális és családügyi bizottság elnöke be is nyújtott már egy törvényjavaslatot. Mi is egyetértünk elnök úrral abban, hogy 30 százalékban maximálnánk a THM-et ezekben a szerződésekben, de még egyszer mondom, ez nem érinti jelenleg a Bankszövetség jelen lévő képviselőjét.

Elnök úrral azonban vitatkoznék abban, hogy a cégek fölvehetnek-e vagy sem. Nagyon sokszor a családi kassza és a kisvállalkozások kasszája gyakorlatilag egybefolyik, nincs elkülönült elszámolás a kettő között, illetve csak a törvény szerint meghatározott mértékben. Ez nagyon sokszor a vállalkozások, főleg a kkv-k körében jellemző, hogy a családi kasszából merítik a tőketartalékaikat adott esetben, éppen ezért a Jobbik nem támogatja azt, hogy a vállalkozásoknál ettől a THM-plafontól el lehessen térni fölfelé.

Emlékeztetni szeretnék arra, hogy milyen összefüggés van a hitelszűke és a kockázat, illetve a kockázati felár és a THM között. Ezek oda-vissza hatnak egymásra, tehát nem igaz az, hogy csak azért, mert Magyarországon beborultak a hitelek, megnőtt a kockázati felár, ezért kell magasabb THM-et bevezetni. Ez ok és okozat, és nagyon érdemes megvizsgálni azt a kérdést, hogy mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás. Azt gondolom, ebben az esetben el lehet dönteni, Magyarországon kimagasló volt a bankszektor jövedelmezősége jó néhány éven keresztül, lényegesen magasabb teljes hiteldíjmutatókat érvényesítettek a bankok, mint mondjuk Nyugat-Európában, a magasabb hiteldíjmutatóknak köszönhetően a lakosság egy része fizetésképtelenné vált és beborult. Csak emlékeztetni szeretnék a központi hitelinformációs rendszer aktuális adataira, ez azt mutatja, hogy mióta a kormányváltás

megtörtént, töretlenül nőtt a rossz adósok száma, most 150 ezerrel többen szerepelnek ezen a listán, mint korábban.

Tehát én bizony azt látom, hogy folyamatos csúszást láthatunk lefelé a lejtőn, én nem tetézném tovább a bajt azzal, és nem akarnék a bankoknak sem rossz portfóliókat azáltal, hogy továbbra is magas THM-mel helyezzenek ki hiteleket. Mert látható, hogy ezt a lecsúszást még mindig nem sikerült megállítania a kormánynak, sőt az elmúlt negyedévben egyébként a lecsúszás üteme még növekedett a korábbi időszakhoz képest.

Utalni szeretnék arra, hogy akkor, amikor lecsökken az emberek diszkrecionális jövedelme – nem kis részben a válság és az ezt követő keresetcsökkenések miatt –, akkor nagyon-nagyon meg kell gondolni azt, hogy ezt a bizonyos lecsökkent diszkrecionális jövedelmet mennyivel engedem megterhelni és mennyivel nem. Ugye, ez az a jövedelmi hányad, ami a megélhetési költségeken felül van. Azt gondolom, hogy ez a 30 százalékos általános THM-plafon éppen elég a jelenlegi magyar állapotokat figyelembe véve. És egyetértenék egyébként elnök úrral, illetve főtítkár úrral is abban, hogy mondjuk, ha rövidebb időre veszi föl valaki a kölcsönt, akkor lehessen ettől eltérni, de a jelenlegi magyar helyzet sajnos azt mutatja, hogy amíg romló tendenciát mutat a banki hitelállomány, addig nagyon-nagyon afelé haladunk, hogy még a bankokat is majd adófizetői pénzből akarja konszolidálni a kormány, mint ahogy ez már nem egyszer megtörtént Magyarországon. Épp ezért nem támogatunk semmilyen hasonló megoldást, legfőképpen egyébként az emberek érdekében nem.

El szeretném mondani azt is, hogy akkor, amikor elnök úr, illetve főtítkár úr arról beszéltek, hogy kiszorulnak egyesek a hitelezésből, és éppen ezért aztán hónap végén nem tudnak kijönni a pénzükből, nekem meggyőződésem az, hogy a gazdaságpolitikát komplex módon kellene kezelnie a kormánynak. Ha már kijelentette a gazdaságirányítás azt, hogy az adórendszeren belül nem kívánja a szociális igazságosság elvét érvényesíteni, és nem kívánja azt, hogy az adórendszer kiegyenlítő funkciót gyakoroljon Magyarországon – noha egyébként a kormány gazdaságirányítóinak eszményképül szolgáló közgazdászok életművében vezető helyen szerepelt az adórendszernek ez a funkciója –, akkor el kell gondolkodni azon, hogy mellé kell tenni azt, amit egyébként ilyenkor mellé szoktak tenni. Olyan szociális bolthálózatot, olyan szociálpolitikát, ami ezeket a hátrányokat, amelyek ilyen módon érik a bajba került tömegeket, képes kompenzálni. Amíg ez nem történik meg, addig nem tettünk túl sokat a dolog érdekében.

Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha lehet, mindenkit arra kérnék, hogy a tárgyra korlátozzuk a mondandónkat, tehát azért a szociális bolthálózat szerintem nincs szoros összefüggésben a THM-mel ebben az értelemben. *(Volner János: Jelzésértékű volt.)*

Van-e még esetleg más hozzászólási szándék? *(Nincs jelzés.)* Nincs, akkor főtítkár úr, helyettes államtitkár úr, kívánnak-e még esetleg az általunk vagy általam elmondottakra reagálni? *(Jelzésre.)* Parancsoljon!

Reflexiók

NÁTRÁN ROLAND helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Csak nagyon röviden, köszönöm, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Azt gondolom, az elnök úr által leírt helyzetértékeléssel a kormány egyet tud érteni, véleményem szerint ez a szabályozási irány – ahogy említettem – pont azt az európai uniós gyakorlatot követi, ahol bizonyos fajta egyedi jellemzőkkel bíró hitelügyleteket, illetve hiteltípusokat, mint például a fogyasztási hitelek vagy a hitelkártyahitelek, megkülönböztet a szabályozó, és egyébként pedig egy általános korlátot állít fel a hitelintézetek pénzügyi aktivitása, illetve hitelezési aktivitása kapcsán.

Volner János képviselő úr által elmondottakra csak nagyon röviden reagálnék. Elnök úr is említette, hogy nem biztos, hogy szorosan a tárgyhoz kapcsolódik, de azt cáfolnom kell, hogy a KHR alapján a kormányváltás óta töretlenül nőne a nem teljesítők aránya. 2008-ban nőtt meg jelentősen, 2009-ben tetőzött a nem teljesítők aránya, és 2010-ben csökkenés figyelhető meg, és 2011-ben ez a csökkenés folytatódott, egészen augusztusig, amikor augusztusban a svájci frank és az euró árfolyamváltozásából következő terhek növelték meg a nem teljesítők arányát. Tehát egy olyan tényező – az euró és a svájci frank –, amire a kormánynak semmilyen ráhatása nincs. Ezt fontos volt megemlítenem.

Illetve azt is meg kell említenem, és megint csak nem szorosan a tárgyhoz kapcsolódik, hogy a háztartások rendelkezésére álló jövedelem nem az adópolitika következtében csökken – ha csökken –, hanem sokkal inkább a pénzügyi és gazdasági válság, az esetlegesen elvesző munkahelyek következtében. Ezzel kapcsolatban örömdetes fejlemény, hogy az elmúlt háromnegyed évben a munkahelyek száma már növekvő tendenciát mutatott, ha csak pár tízezres nagyságrendben is, de a foglalkoztatás növekedett Magyarországon. Tehát elsősorban és egyértelműen nem az adópolitika változása, az adócsökkentés az, ami a háztartások rendelkezésre álló jövedelmét csökkenti, sokkal inkább egyéb gazdasági tényezők.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Főtitkár úr!

DR. KOVÁCS LEVENTE főtitkár (Magyar Bankszövetség): Köszönöm, tisztelt elnök úr, csak gyorsan reagálnék. Az MNB alapkamat plusz maximális marge megoldás, azt hiszem, teljesen rugalmas, és a banki szektornak maximálisan megfelelő. Azt gondolom, a 45 százalék a mai piaci árakat jól tükrözi, tehát a banki szektornak ez a szint elsőre elfogadható lesz. Itt egy dologra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a valóság és a maximum között van egy szabályozatlan pont, mégpedig az, hogy a késedelmi díjakat a törvény sohasem szabályozza, és a késedelmi díjak kapcsán vannak olyan lehetőségek, amelyek ezt az átlagkamatot jelentős mértékben elmozdítják.

Tehát amennyiben a szabályozás teljes körű lesz, és nem csak az alapot, hanem a késedelmes díjakat is fel fogja ölelni, akkor ez a fajta eltérés is a szabályozásnak megfelelőképpen változhat csak, tehát ezáltal önök az ilyen eltéréseket a jövőre nézve jelentős mértékben le tudják szorítani.

Még egyetlen észrevételt szeretnék tenni a személyi kölcsönök esetében, hogy amennyiben épp az érintett személyeknek, akik nem képesek hónapról hónapra gazdálkodni, a segélyezésük hetente vagy kéthetente valósulna meg, akkor az ilyen jellegű igény is drasztikus mértékben csökkenthető. Tehát nem okozna társadalmi feszültséget, ha ez a drága személyi kölcsön kivészne a piacról, amennyiben a segélyeket és az ilyen jellegű támogatásokat mondjuk kéthetente kapnák meg az államtól a mai havi gyakorlat helyett.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha jól tudom, akkor a Startmunka-program keretében a közfoglalkoztatás bérkifizetésénél ilyen természetű gondolkodás van. Egyetértek azzal, hogy ezt érdemes végiggondolni. A segélyezés rendszerénél talán még nincs, de ez egy olyan felvetés, amivel érdemes majd a vita későbbi szakaszában foglalkozni.

Azt mondanám, ha így a végére értünk a vitának, azt kérném a bizottságtól, hogy nem fogok most külön megerősítő szavazást kérni, mert úgy látom, hogy a szabályozási pontok többségében talán egyet tudunk érteni. Akkor egy olyan természetű normaszöveget előkészítetek, ami alapvetően a pénzügyi törvényre vonatkozik, ami nyilvánvaló, hogy az éven belüli hiteleknél akkor két variánst foglal magában. A Ptk.-ra vonatkozó szabályozást is

előkészítjük, de az külön eldöntendő kérdés, hogy ez jogi értelemben hogyan megy be a tisztelt Ház elé. Azt gondolom, erre egyébként szintén sürgősen szükség van, hiszen a dolog csak úgy működőképes, hogyha a Ptk.-ra vonatkozó szabályozás is megszületik. Tehát szeretném, ha ez a kettő egyszerre elindulna, vagy legalább valamely kapcsolódó törvényhez megszületne.

A cégek és magánszemélyek tekintetében pedig szerintem alapvetően közöttünk csak a Ptk.-ban volt különbség, a Ptk. esetében ez egy végiggondolandó kérdés. Nem zárkózom el tőle egyes cégformáknál, ahogy említettem, de azt gondolom, hogy ha egy jól menő részvénytársaság más döntést hoz, akkor miért ne hozhatna egyébként egy időre, de ez most másik kérdés. Abban nyilvánvalóan a menedzsmentnek és a tulajdonosoknak van elsődleges felelőssége, ott már nehéz azt mondani, hogy összekeveredik egymással a céges meg a magánkassza, mert ha az ott úgy történik, akkor már nagyon komoly problémák vannak. Ez csak egy bizonyos vállalkozási formáig képzelhető el, akkor sem mindig jogszerűen, de legfeljebb odáig képzelhető el ebben a formában.

Köszönöm szépen, és ha megengedik, a bizottság ülését berekesztem, és a jövő héten már normaszöveg szinten fogunk találkozni ezekkel a problémákkal.

(Az ülés befejezésének időpontja: 17 óra 16 perc)

Rogán Antal
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Szoltsányi V. Katalin